

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf.III.30.682/2015/3.szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Szűts Ágnes Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szűts Ágnes ügyvéd, ügyvédi iroda címe) által képviselt felperes neve (Cg.01-10-..., felperes címe) felperesnek - a Dr. Mátyus Ádám Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Mátyus Ádám ügyvéd, ügyvédi iroda címe) által képviselt alperes neve (Cg.01-10-..., alperes címe.) I. rendű és a alperes neve (Cg.01-10-..., alperes címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében - mely eljárásba a felperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozott a Bán, S. Szabó & Partners Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. S. Szabó Péter ügyvéd, 1051 Budapest, József nádor tér 5-6.) által képviselt Magyar Állam - az Egri Törvényszék 2015. október 30. napján kelt 4.G.20.002/2015/29. számú ítélete ellen a felperes 31. sorszámú fellebbezése alapján, az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helyben hagyja, a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegszerűsége tekintetében részben megváltoztatja, a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét 13 335 000 (Tizenhárommillió-háromszázharmincezer) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a perköltség tekintetében is helyben hagyja.

Kötelezi egyetemlegesen az alpereseket, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessenek meg a felperesnek 116 840 (Száztizenhatezer-nyolcszáznegyven) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével a felperes keresetét elutasította, és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 67 673 220 Ft perköltséget.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes a Heves Megyei Bírósághoz 2007. november 26. napján nyújtotta be az alperesekkel, mint egyetemleges kötelezettekkel szemben 4 458 853 238 Ft + Áfa összegű kártérítés megfizetése iránti kereseti kérelmét.

A felperes az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztése előtt a kereseti kérelmében az alpereseket egyetemlegesen 1 803 735 808 Ft kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. § (2) bekezdés a), d) és e) pontjába ütköző magatartásukkal (kartell-megállapodással) okozott kár tekintetében.

Az alperesek a módosított kereset elutasítását, és a felperes perköltségben való marasztalását kérték.

Az eljárás jelenlegi szakaszában a Magyar Állam - a felperes pernyertességének előmozdítása érdekében - beavatkoziként vesz részt.

A felperes, mint kiíró - eredménytelennek nyilvánított meghívásos tárgyalásos tendert követően - 2002. augusztus 26-án nyílt, előminősítéses közbeszerzési eljárást írt ki az „M3 G.” autópálya szakaszra. A felperes mint megrendelő az I. és II. rendű alperessel az általuk, mint konzorcium által tett ajánlatnak megfelelően 2002. december 23. napján kötött vállalkozási szerződést. A vállalkozási szerződés módosításai folytán a szerződés végösszege 22 551 986 205 Ft + Áfa összegre módosult.

A Gazdasági Versenyhivatal az általa hivatalból indított versenyfelügyeleti eljárás keretében 2004. július 22. napján meghozott .../2003/116. számú határozatában - többek között - megállapította azt, hogy az alperesek és más érintett társaságok egymással versenykorlátozó megállapodást kötöttek, és összehangolt piaci magatartást tanúsítottak. A jogsértés miatt a Versenytanács az érintettekkel szemben különböző összegű bírságokat szabott ki.

A Versenytanács határozata ellen folyamatban volt peres eljárásban a Legfelsőbb Bíróság a Kfv.IV.39.399/2007/28. számú ítéletével hatályában fenntartotta a Fővárosi Ítéltáblának a Fővárosi Bíróság keresetet elutasító ítéletét helybenhagyó határozatát.

A Magyar Állam 2012. október 16-án a Fővárosi Törvényszékhez benyújtott keresetlevelével más gazdasági társaságokkal, illetve jelen per I. rendű alperesével, mint IV. rendű alperessel és jelen per II. rendű alperesével, mint V. rendű alperessel szemben 13 842 494 200 Ft kártérítés megfizetése iránt indított peres eljárást, szintén a Gazdasági Versenyhivatal .../2003/116.számú határozatára alapítottna a régi Ptk. 339. § (1) és 344. § (1) bekezdése alapján. A kár összegét a projektekre vonatkozó szerződéses árak összértékének 10 %-ában jelölte meg. A Fővárosi Törvényszék ezt a peres eljárást a jelen peres eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette.

Az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításával összefüggésben azt rögzítette, hogy a felperes annak bizonyítására, hogy a kár az ő vagyonában következett be, T.Gy. tanú meghallgatását kérte.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a tanúbizonyítási eljárás eredményeként az állapítható meg, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az alperesek kartelltevékenysége eredményeként az állítása szerint bekövetkezett, a vállalkozói díj extra profit tartalmában felmerülő kár nála következett be, az az ő vagyonát csökkentette.

A tanúvallomást az elsőfokú bíróság úgy értékelte, hogy a felperes és a Magyar Állam beavatkozó között a perbeli autópálya szakasz építése során „megbízászerű jogviszony” jött létre. Ennek lényege: megbízási szerződés kötése nélkül, jogszabály vagy hatósági

kirendelés alapján jön létre a jogviszony, amely alapján valakit (felperest) más érdekében (beavatkozó) való ténykedésre köteleznek.

A felperes a perbeli vállalkozási szerződést „a felperes mint építtető érdekében” kötötte meg a saját nevében. A felperes mint lebonyolító cég ennek során a Magyar Állam beavatkozójával szemben „megbízásszerű jogviszonyban” állt.

A régi Ptk. 479. § (1) bekezdése értelmében az ügy ellátásával kapcsolatban felmerült költségek, az autópálya-építés vállalkozói díjai és egyéb költségei teljes egészében a Magyar Államot terhelik. Amennyiben tehát valamely projekt (pl.: autópálya-építés) során a felperes a saját pénzügyi eszközeiből vállalkozói díjakat előlegez, úgy az csak előlegezésnek minősül, nem végleges költségviselésnek és azt részére a Magyar Állam (a költségvetés) megtéríti. Ebből egyrészt az következik, hogy abban az esetben, ha a tanú által megjelölt 1 % körüli projektértéket a felperes a beavatkozótól nem kapta meg, azt utóbb is jogosult tőle követelni, másrészt pedig, ha a vállalkozói díj extraprofitot tartalmaz, azt a felperesnek nem a saját vagyona terhére kell viselni, hanem a Magyar Állam beavatkozótól követelheti.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azt, hogy a kár nem a felperesnél, hanem a Magyar Államnál keletkezett, alátámasztja az is, hogy a felperes a keresetlevél benyújtását követő több mint 7 évvel, a beavatkozójával egyezően (a 2014. december 23-án benyújtott 4.G.20.002/2015/2. számú beadványában) - a tanú vallomásaival utóbb egyébként megcáfoltan - azt állította, hogy csak 1 246 332 885 Ft erejéig finanszírozta saját forrásból a perbeli beruházását. Ezzel szemben a felperesnek 2015 januárjában teljes egészében tisztában kellett lenni azzal, hogy a perbeli beruházás tényleges - utólagos - költségviselője ki volt, és amennyiben a kartelltevékenység kárt okozott, az kinek a vagyonában következett be. A felperesnek ez a nyilatkozata teljes egészében ellentmond és cáfolja a 4.G.20.002/2015/25. számú beadványában tett azt az állítást, mely szerint saját forrásokból fizetett ki 19 781 386 503 Ft-ot.

A felperesnek a károsult személyével kapcsolatos állítását az is cáfolja, hogy a Magyar Állam a saját személyében, mint felperes terjesztett elő kártérítési igényt a Fővárosi Törvényszékhez benyújtott keresetlevelében az alperesekkel szemben a nála bekövetkezett kár megtérítése iránt.

Az elsőfokú bíróság értékelte a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.088/2012/11. számú és a Kúria Gfv.VII.30.284/2012/8. számú részítéletét is. Ezzel összefüggésben úgy foglalt állást, hogy ezek a részítéletek sem támasztották alá azt a felperesi állítást, hogy a kartell-megállapodással okozati összefüggésben felmerült kár nála következett volna be.

Az elsőfokú bíróság összességében a tanúbizonyítási eljárás eredményéből, a felperesnek a saját költségviselésével kapcsolatban tett egymásnak ellentmondó nyilatkozataiból, a felperes és a beavatkozó közötti jogviszony jellegéből és a felperes által a Gazdasági Versenyhivatal határozatában elmarasztalt alperesekkel kartell-megállapodást kötő S. Zrt. alperessel szembeni perben lefolytatott könyvszakértői bizonyításnak a Fővárosi Ítéltábla által a 14.Gf.40.088/2012/11. számú részítéletében levont megállapításaiból, és ezzel kapcsolatban a Kúria által a Gfv.IX.30.281/2012/8. számú részítéletében kifejtettek alapján azt állapította meg, hogy a felperes az általa előterjesztett kártérítési kereset alapjául szolgáló tényállásban nem tekinthető károsultnak.

A perbeli autópálya-szakasz építési költségeit (a kifizetett vállalkozói díjat) nem a felperes viselte, azt csak részben előlegezte, ezért a vállalkozói díjban esetlegesen jelentkező extraprofit, mint kár, nem a felperesnél merült fel.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a perben kirendelt szakértők kiegészített véleményével nem bizonyította sem a kár bekövetkeztét, sem annak mértékét. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság értékelte K.Gy. igazságügyi szakértő szakvéleményét, annak írásbeli és szóbeli kiegészítését, az utóbb kirendelt K.M. és dr. B.E. szakvéleményét és annak kiegészítését, valamint az alperesek árképzésére, a vállalkozói díjak kalkulációjára vonatkozó tanúbizonyítási eljárást, melyből - álláspontja szerint - igazoltan azt nem lehetett megállapítani, hogy az alperesek a pályázatukban, majd a megkötött szerződésben a felperes által állított extraprofitot érvényesítették volna.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, mivel a tanúk vallomása a kár bekövetkeztét, az extraprofit érvényesítését nem támasztották alá, emellett pedig a perben kirendelt szakértők véleménye az extraprofit érvényesítésében egymásnak ellentmondott, a polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. törvény (Pp.) 183. § (2) bekezdése értelmében az igazságügyi szakértők együttes személyes meghallgatására lett volna szükség, és amennyiben a szakértői vélemények közötti ellentmondások ezt követően sem kerülnek feloldásra, úgy szakértői testület kirendelésére. A kiemelt jelentőségű perben azonban a felek részéről erre vonatkozó bizonyítási indítvány nem volt. Az elsőfokú bíróság ezt azonban a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként, T.GY. tanúvallomásának az ismeretében egyébként is szükségtelennek tekintette, hiszen a lehetséges károsult személye miatt a kár felmerülésének ténye és mértéke nem a jelen perre, hanem a beavatkozó, mint felperes által a Fővárosi Törvényszéken folyamatban lévő perben lefolytatandó bizonyítási eljárásra tartozik.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a perköltségről azzal, hogy az eljárási illetéket és a szakértői díjat a felperes maga viseli, az alpereseket megillető ügyvédi munkadíj összegét pedig a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja alapján a legmagasabb kereseti pertárgyérték (5 186 170 993 Ft) figyelembe vételével határozta meg arra is tekintettel, hogy az IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerinti mérséklést, vagy magasabb mértékben történő megállapítást az ellenérdekű fél munkadíjával kapcsolatban a felek képviselőjének egyike sem kérte, az ügyvédi munkadíj nettó összegét 53 286 000 Ft-ban, bruttó összegét pedig 67 673 220 Ft-ban határozta meg. A beavatkozó - a Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében - perköltségét maga köteles viselni.

A felperes az ítélet elleni fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, az alperesek kereset szerinti marasztalását; másodlagosan közbenső ítélet meghozatalát kérte, annak megállapítását, hogy az alpereseknek a felperessel szembeni egyetemleges kártérítési felelőssége a felperes által megjelölt szerződésen kívül okozott kár tekintetében fennáll, és az iratok visszaküldését az elsőfokú bíróságnak a követelés összegére nézve a tárgyalás folytatására. Harmadlagosan (az első és másodlagos fellebbezési kérelme megalapozatlansága esetén) a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegének leszállítását kérte oly módon, hogy annak bruttó összege ne legyen több mint 5 000 000 Ft.

Negyedlegesen (az első, másodlagos és harmadlagos fellebbezési kérelmeinek nem teljesíthetősége esetén) az elsőfokú bíróság ítéletének - a Pp. 252. § (2), illetve (3) bekezdése alapján - történő hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróságnak a per újabb

tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Kérte az alperesek első- és másodfokú perköltség viselésére kötelezését is.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a károsult személyét tévesen azonosította, jogellenes az a következtetés, hogy a felperest a Magyar Állam részének, attól jogilag el nem különülő „megbízottnak” tekintette. Ez ellentétes a vonatkozó jogszabályokkal, a Kúriának a „S. ítéletben” kifejtett álláspontjával is.

Az ítélet a károsodás megállapításában is téves, mivel a vissza nem térítendő költségvetési támogatás a felperes saját tőkéjének a részévé vált, így a felperes által abból kifizetett (a kartell miatti) felár a felperes saját kárának minősül.

Az ítélet az okozatosság és a kár mértékének megállapításában is téves, mivel a per során beszerzett második szakvélemény ebben a kérdésben egyértelmű következtetéseket tartalmaz, amelyet az elsőfokú bíróság nem rekeszthetett volna ki.

A megítélése szerint az elsőfokú ítélet tévesen, az alkalmazandó jogszabályokkal ellentétesen jutott arra a következtetésre, hogy „a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az alperesek kartelltevékenysége eredményeként felmerülő kár nála következett be, az ő vagyonát csökkentette”.

E körben az elsőfokú bíróság tévesen és iratellenesen hivatkozott T.Gy. tanúvallomására, és indokolatlanul mellőzte érdemi vizsgálat nélkül a felperes 2015. március 31-i beadványának 3. számú mellékleteként csatolt okiratokat.

Hivatkozott arra, hogy a 2015. szeptember 25-i kereset-felemlésében bemutatta, hogy az M-3 autópálya P.-G. szakaszának teljes kivitelezési költsége 22 551 986 205 Ft volt, melyből 18 769 630 403 Ft-ot közvetlen, vissza nem térítendő költségvetési támogatásként kapott (az erről szóló igazolások a 2015. március 31-i beadvány 3. számú mellékletében találhatóak).

A Magyar Állam költségvetése által biztosított vissza nem térítendő költségvetési támogatás a felperes könyveiben a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 77. § (3) bekezdés b) pontja alapján „egyéb bevételként” szerepelt, amelynek az adott tárgyévben fel nem használt hányadát a számviteli törvény 44. § (2) bekezdése alapján passzív időbeli elhatárolásként tartotta nyilván. Így az érintett költségvetési támogatás a felperes saját tőkéjének minősült (mindezt részletesen tartalmazza a felperes 2015. március 31-i beadványának 3. számú melléklete, amellyel kapcsolatosan a törvényszék T.Gy.-t tanúként hallgatta meg).

A felperes ilyen forrásból teljesített kifizetése saját ráfordításként került elszámolásra, ezért ha a felperes az alperesek kartell tevékenysége miatt a szükségesnél többet volt kénytelen az alpereseknek kifizetni, akkor ez a többlet, mint kár, a felperes saját kárának minősül.

A vissza nem térítendő költségvetési támogatás eredendő forrása az állami költségvetés, de tény az is, hogy a támogatás juttatásának időpontjától kezdve számviteli értelemben ez már nem a Magyar Állam vagyona volt, hanem a felperes saját tőkéjének a részét képezte. Ebből következően az alperesek kartelltevékenysége eredményeként felmerülő kár az alpereseknek történő kifizetés által a felperes saját vagyonát csökkentette.

Ezen nem változtat, hogy a felperes az elkészült projektet a Magyar Államnak átadta, ez valójában a felperes érvelését erősíti, hiszen az átadásig - az alperesek által sem vitatottan - a projekt a felperes könyveiben szerepelt, annak ellenértékét a saját vagyona terhére fizette ki, ennek következtében a projekt a könyveibe bekerülhetett.

A felperes a projekt átadásakor a Magyar Államtól semmilyen térítést nem kapott, vagyis a kára megtérítetlen maradt.

Előadta, hogy a Kúria a felperesnek a S. Zrt-vel szemben azonos jogalapon indított perében azért zárta ki a felperes károsodását, mert az abban a perben érintett autópálya-szakasz finanszírozásának nagyon nagy része (a jelen projektől eltérően) a felperes által felvett hitelből történt, így a kartell miatt a szükségesnél nagyobb hitel törlesztésével okozott kár nem a felperes, hanem a hitelek visszafizetését a felperestől átvállaló Magyar Állam vagyonában keletkezett. Jelen esetben azonban ilyen „káráthárítás” nem merült fel, és az alperesek sem védekeztek ezzel. A jelen projekt kivitelezését túlnyomó részt a felperes finanszírozta, és annak forrása csak kisebb részben volt hitel, amelyet a Magyar Állam később kétségtelenül átvállalt, de a felperes az átvállalásig több részletet saját maga törlesztett a hitelt nyújtó banknak. Mindezt a felperes a 2015. szeptember 25-i kereset-felemelésében részletesen bemutatta. A keresetének nem tárgya a hitel átvállalásával végső soron a Magyar Állam által elszenvedett kár megtérítése.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogellenesen és tévesen következtetett arra is, hogy a felperes a projekt kivitelezése során a Magyar Állam „megbízottja” lett volna, ezért a Magyar Állam mint megbízó volt köteles a felperesnek, mint megbízott költségeinek a viselésére.

Hivatkozott arra, hogy a felperes jogállását 2008. január 1-jét megelőzően a Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény 4. § (1) és (2) bekezdései rendezte, ilyen minősége pedig 2008. január 1-jétől a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 29. § (1) bekezdése alapján áll fenn. Ebből az is következik, hogy a Magyar Állam által a felperesnek jutatott, vissza nem térítendő költségvetési támogatás a felperes saját vagyonává vált, amit a saját nevében fordíthatott a projekt finanszírozására. A saját nevében való eljárása megféleltethető a saját vagyonában történő finanszírozásnak, míg a Magyar Állam javára történő eljárás azt jelentette, hogy a felperes az elkészült projektet a Magyar Államnak átadta.

Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet érvelésének elfogadása esetén valójában minden állami irányítású és döntően állami finanszírozású vállalkozás önálló jogállását vonná kétségbe, illetve valójában minden önálló bevétellel nem (vagy csak korlátozott mértékben) rendelkező vállalkozás önálló jogalanyisége relativizálna, helyettük a tulajdonosaiknak kellene fellépni a vállalkozásokat ért károk megtérítése érdekében.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság tévesen vette figyelembe annak elismeréseként a Magyar Állam által indított pert, hogy a kár jelen esetben nem a felperest, hanem a Magyar Államot érte. A kérdéses pert a Magyar Állam 2012-ben kizárólag arra tekintettel indította, mert a Kúria a felperes egy másik perében kimondta: a finanszírozást biztosító hitelek Magyar Állam általi visszafizetése okán a kárt is a Magyar Állam szenvedte el. A Magyar Állam a keresetben pedig kifejezetten rögzítette, hogy a Kúria álláspontját vitatja, és a kereset nem minősül annak elismeréseként, hogy a kár nem a felperest, hanem a Magyar Államot érte (a kereset az elévülés megakadályozását célozta).

A felperes a kár mértékével összefüggésben előadta, hogy a szakértőknek a Pp. 183. § (2) bekezdése szerinti együttes meghallgatására nem volt szükség, mivel az első szakvélemény hibáit a második (kiegészített) szakvélemény maradéktalanul orvosolta. Így a második

szakvélemény megállapításait az elsőfokú bíróság - a Pp. 183. § (2) bekezdésébe ütköző módon - indokolatlanul és megalapozatlanul rekesztette ki a perből.

Álláspontja szerint, amennyiben az elsőfokú bíróság a második szakvéleményt (a felperessel ellentétben) továbbra sem tartotta alkalmasnak a szakkérdések tisztázására, akkor azt a peres felek felé jeleznie kellett volna, illetve hivatalból kellett volna intézkednie a szakértők együttes meghallgatása érdekében. Ez azon az alapon nem mellőzhető, hogy a jelen per kiemelt pernek minősül.

Előadta, hogy a megállapított ügyvédi munkadíj aránytalan és indokolatlan. A 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerinti díjszámítás a bíró hivatalból folytatott eljárása, nem teheti a díj mérséklését az ellenérdekű fél erre vonatkozó nyilatkozatától függővé. A kiszámított díj mérséklésének akkor is helye lett volna, ha a felperes erre vonatkozóan nem nyilatkozott. Hivatkozott arra, hogy a hasonló ügyekben eljáró bíróságok a perértéktől függően 2-10 000 000 Ft teljes ügyvédi munkadíjat állapítottak meg, és töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy a 32/2003. (VIII.22.) IM rendeletet nem mechanikusan kell alkalmazni, a bíró az ügyvédi munkadíjat a perben releváns egyéb tényezők (a per komplexitása, a kifejtett ügyvédi munka minősége, mennyisége) függvényében, arányosan állapítja meg. Ennek figyelembe vételével az alperesi ügyvédi munkadíj bruttó 5 000 000 Ft-nál semmiképpen sem lehetne magasabb.

A felperes a fellebbezésének tárgyaláson történő elbírálását kérte.

Az ítéletábra - a kérelemre tekintettel - tárgyalást tűzött ki, az alperesek jogi képviselőjének tárgyalásra szóló idézése „nem kereste” kézbesíthetlenségi jelzéssel érkezett vissza, így az idézést - a Pp. 99. § (2) bekezdésének II. fordulata alapján - 2015. december 30. napján kézbesítettnek kellett tekinteni.

Az alperesek írásban fellebbezési ellenkérelmet nem nyújtottak be, a tárgyaláson képviselőikről nem gondoskodtak.

A Magyar Állam beavatkozó a másodfokú eljárásban írásban nem nyilatkozott, képviselője a másodfokú tárgyaláson a felperes fellebbezéséhez csatlakozott.

A fellebbezés a per főtárgya tekintetében alaptalan, a perköltség leszállítására irányulóan részben alapos.

Az ítéletábrának elsődlegesen a felperes negyedlegesen előterjesztett, az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítására irányuló fellebbezési kérelmét kellett vizsgálnia.

A felperes a fellebbezésében hatályon kívül helyezési okként a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdését is megjelölte, ezzel szemben azonban további bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, illetve nem hivatkozott olyan bizonyítási indítványára, amelyet az elsőfokú bíróság indokolatlanul, törvénysértő módon mellőzött volna. Ennek figyelembe vételével lényegében a felperes is a Pp. 252. § (2) bekezdésére alapította az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és új eljárás lefolytatására utasítására irányuló fellebbezési kérelmét.

A felperes eljárási szabálysértésként jelölte meg azt, hogy az elsőfokú bíróság T.Gy. tanúvallomását miként értékelte, valamint azt, hogy a felperes 2015. március 31-i beadványának 3. számú mellékletét nem értékelte, illetve azt, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság a kár bekövetkezése és mértéke tekintetében az eljárás során beszerzett második szakvéleményt nem tartotta alkalmasnak a szakkérdések tisztázására, hivatalból nem intézkedett a szakértők együttes meghallgatásáról.

A tanúvallomás, illetve a felperes által hivatkozott beadvány értékelésének kérdése a felperesi kereseti kérelem jogalapját, míg a szakértői bizonyítással összefüggésben állított eljárási szabálysértés a kár bekövetkezését, illetve a kár mértékét érinti.

Erre figyelemmel az ítéletábrának elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értékelte-e T.Gy. tanúvallomását, valóban mellőzte-e a felperes által hivatkozott beadvány mellékletét, ennek figyelembe vételével pedig a felperesi kereseti kérelem jogalapjáról a rendelkezésre álló adatok alapján állást lehetett-e foglalni, vagy az elsőfokú bíróság a jogalap megítélése körében követett-e el olyan eljárási szabálysértést, amelynek szükségszerű következménye az eljárás megismétlésére történő utasítás. A szakértői bizonyítással összefüggésben állított eljárási szabálysértés pedig csak akkor vizsgálható, ha a felperes keresettel érvényesített jogának fennállása közbenső ítélettel megállapítható.

Ami a szakértői bizonyítás körében állított eljárási szabálysértést illeti, az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróság - a Pp. 183. § (2) bekezdése alapján - nemcsak a per során beszerzett szakértői vélemények ellentmondásai alapján foglalt állást úgy, hogy a szakértők együttes személyes meghallgatására lett volna szükség (amennyiben a felperes keresetének a jogalapját megállapította volna), hanem ebben a körben értékelte K.GY., M.P.P., B.G. és A.J.M. tanúvallomását is.

A felperes a fellebbezésében a tanúvallomásokkal összefüggésben semmilyen tényállítást nem tett, nem állította, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értékelte azokat, nem hivatkozott arra, hogy e tanúvallomásokat a bizonyítékok köréből ki kellett volna rekeszteni. Nem érvelt azzal, hogy az elsőfokú bíróság által értékelt tanúvallomások nem „gyengítették” T.M. és dr. B.E. szakértői véleményét, illetve azzal, hogy ezen tanúvallomások alapján nem állapíthatóak meg olyan bizonyított tények, amelyek a szakvéleménnyel ellentétben állónak látszanak, vagy amelyek alapján a szakvélemény helyességéhez nyomatékos kétség férhetett. Ennek figyelembe vételével az ítéletábra úgy ítélte meg, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a két szakvélemény alapján a jelen perben releváns szakkérdést megnyugtatóan tisztázni lehetett.

Az ítéletábra a felperes álláspontját annyiban osztotta, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság a két szakvélemény alapján, illetve az egyéb bizonyítékokra figyelemmel olyan ellentmondást észlelt, amelynek feloldása szükséges lett volna, úgy a Pp. 182. § (3) bekezdése alapján ennek feloldása hivatalból lett volna a feladata. A Pp. 182. § (3) bekezdése szerint kizárólag az új szakértő kirendelésére nem kerülhet sor hivatalból, csak abban az esetben, ha a bíróság a bizonyítást hivatalból rendelte el, a jelentkező ellentmondások feloldása azonban hivatalbóli kötelezettsége.

Az elsőfokú bíróság is rögzítette ítéletében, hogy a szakértői bizonyítást (K.Gy.I. kirendelését) követően a felperes új szakértő kirendelését kérte, amelynek az elsőfokú bíróság eleget tett. Ennek figyelembe vételével a szakértői bizonyításra nem hivatalból került sor, az állandó bírói gyakorlat szerint pedig a felek indítványára elrendelt szakértői bizonyítás keretében a meglévő hiányosságok, ellentétek, kétségek feloldása a bíróság kötelezettsége. Ettől függetlenül az állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság azt is értékelte, hogy az ellentmondás feloldása szükséges-e, nemcsak azt a körülményt, hogy a jelen, kiemelt pernek minősülő eljárásban a felek erre irányuló bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő. Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a szakértők együttes meghallgatását vagy a szakértői testület kirendelését „a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként T.Gy. tanú vallomásának az ismeretében utóbb már egyébként is szükségtelennek tekintette” (elsőfokú bíróság ítélete indokolása 17. oldal, utolsó bekezdése).

Ebből eredően a felperes által a szakértői bizonyítás keretében állított eljárási szabálysértés is annak a függvényében volt megítélhető, hogy az elsőfokú bíróság a felperesi kereseti kérelem jogalapja tekintetében helytálló következtetést vont-e le.

Az elsőfokú bíróság T.Gy.-nek, a felperes számviteli osztályvezetőjének a 2015. október 16. napján tartott tárgyaláson tett tanúvallomását az alábbiakban foglalta össze:

A felperest a Magyar Állam és a Magyar Fejlesztési Bank alapította 1999-ben. A részvénnyek 99,9 %-ával a Magyar Állam rendelkezett. A felperesi cég központi irányítási egység mellett két alapvető szervezeti egységre oszlik. Az egyik a beruházási igazgatóság, a másik a gazdasági, pénzügyi, számviteli feladatokat ellátó szervezeti egység. A perbeli időszakban és azóta is a gazdasági társaságokról szóló törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezetként, gyakorlatilag beruházást lebonyolító céggént működött. A lebonyolítói tevékenységéért az ellenértéket azonban általában nem megbízási díj címén, hanem támogatási szerződés alapján a költségvetésből költségvetési juttatásként kapja meg. Előfordul azonban az is, hogy nemcsak a Magyar Állam, annak valamely szerve, hanem a gazdaság egyéb résztvevői felé is teljesít szolgáltatásokat. Ebben az esetben ebből díj árbevétele keletkezik, melyről számlát állít ki. A felperes tehát lényegét tekintve, mint beruházási megbízott működik. Ennek a konstrukciónak általában az a lényege, hogy az építető (beruházó) viseli a beruházás összes költségét. A perrel érintett autópálya-szakasz építési költségeit is a Magyar Állam fizette.

A felperes által 4.G.20.002/2015/9/III. szám alatti iratmellékletként csatolt kimutatás és a tanúvallomás alapján megállapítható volt, hogy a perbeli autópálya-szakaszra kifizetett vállalkozói díj a vállalkozó részére az alábbiak szerint kerül kifizetésre:

A beruházás megindulását követően az alperesek vállalkozói tevékenységének az elvégzése során részükre a felperes 3 610 880 000 Ft-ot fizetett ki előlegként. Ezt a vállalkozói díj címén alpereseket megillető előleget azért a saját vagyonából teljesítette, mert ekkor még a Magyar Állam részéről biztosított költségvetési juttatás nem állt rendelkezésre. Ennek folyósítására utóbb került sor akként, hogy a Magyar Államkincstárnál vezetett elkülönített számlára a költségvetésből átutalásra került 18 769 630 403 Ft. Az alperesek által benyújtott vállalkozói díjszámlákat, azok felülvizsgálatát követően a Magyar Államkincstár felé adott átutalási megbízással a felperes erről a számláról egyenlítette ki. A perbeli

beruházáshoz kapcsolódóan a felperes kifizetett további 171 475 802 Ft-ot, valamint 840 280 298 Ft hitelkamatot a saját vagyonából.

A tanú határozott és egyértelmű nyilatkozatot tett arra vonatkozóan, hogy ezeket a perbeli autópálya-szakaszhoz kapcsolódó saját vagyonból történő kifizetéseket a költségvetés a felperes felé megtérítette.

A felperes beruházás lebonyolítói jellegéből következően a megvalósított beruházásoknak önmaga nem lesz tulajdonosa, kezelője. A beruházások megvalósulását követően azokat vagyonátadási eljárás során a vagyontárgy kezelője részére átadja. Ennek során egy vagyonátadási okirat készül, amelyben a vagyonátadási érték feltüntetésre kerül. Ez a kivitelezési értéknél, a beruházás bekerülési költségénél mindig magasabb összeg. A vagyonátadási okiratban kimutatott, összesített számviteli értéket a beruházásról teljes egészében a Magyar Állam viseli. Amennyiben a beruházás pénzügyi eszközeinek a megteremtésére oly módon kerül sor, hogy annak csak egy részét fizetik közvetlenül a költségvetésből, más részét a felperes által felvett bankhitelből finanszírozzák, úgy ezen bankhitelekért a Magyar Állam készfizető kezességet vállal. Amennyiben emellett még a felperes a saját pénzeszközeiből is teljesít, azokat is utólag a Magyar Államtól megkapja.

A tanú nyilatkozott arra is, hogy a vagyonátadás megtörténtét követően a felperes könyveléséből a készlet értéke csökken, egyidejűleg pedig lesz egy rendkívüli bevétele és egy rendkívüli ráfordítása. A kettő között keletkezik egy különbség, amit a saját tőke terhére kell elszámolnia, a többi pedig a finanszírozás forrásai terhére történik. Ez a különbség gyakorlatilag az adott beruházás 1 %-a körüli összeg lehet, amit úgy neveznek, hogy „forráshiányos összeg”.

Az elsőfokú bíróság a tanúvallomás értékelésével is jutott arra a jogkövetkeztetésre, hogy a felperes és a beavatkozó között a perbeli autópálya-szakasz építése során „megbízásszerű jogviszony” jött létre.

A felperes (az akkor még II. rendű felperesként perben álló, a későbbiekben beavatkozóként résztvevő Magyar Állammal közösen előterjesztett) 2015. március 31. napján kelt (az elsőfokú bíróság által 4.G.20.002/2015/9. szám alatt érkeztetett) előkészítő iratában nyilatkozott arról, hogy a perbeli projektet milyen forrásokból finanszírozta. Ennek tanúsítására csatolta be a 3. számú mellékletet, illetve jelölte meg, hogy a Magyar Állam (az egyes költségvetési törvények alapján) a hitelek miképpen vállalta át. Ezt az előadását pontosította a 2015. október 16. napján tartott tárgyaláson, amelyet a 9. sorszám alatti beadványa 3. számú mellékletére alapította, e szerint pedig a teljes kifizetett összeg 22 551 986 256 Ft, melyből:

- 769 630 403 Ft a felperesnek a Magyar Államkincstárnál vezetett számlájáról került kifizetésre, mint vissza nem térítendő állami támogatás, ezt a költségvetés biztosította,
- 475 802 Ft-ot a felperes teljeskörűen a saját vagyonából megfizetett,
- 3 610 880 000 Ft hitelhányadot pedig a Magyar Állam átvállalt.

Ezt a kimutatást az elsőfokú bíróság T.Gy. tanú elé tárta, ennek figyelembe vételével a tanú úgy nyilatkozott, hogy a 18 769 630 403 Ft költségvetési támogatás, a 171 475 802 Ft és a 3 610 880 000 Ft a vagyonátadás során megállapított számviteli értékben szerepel. A felperes által a perbeli beruházás kapcsán kifizetett 840 280 298 Ft hitelkamatot is a

felperes a költségvetés adott fejezetéből megkapta (az elsőfokú bíróság 4.G.20.002/2015/28. számú jegyzőkönyvének 6. és 7. oldala).

A fentiekből eredően a felperes fellebbezésében alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értékelte T.Gy. tanúvallomását, illetve, hogy a bizonyítási eljárás során, valamint az érdemi döntésének meghozatalakor nem értékelte a felperes 2015. március 31. napján kelt beadványát, illetve annak 3. számú mellékletében foglalt okiratokat. Egyértelműen megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság helyesen foglalta össze ítélete indokolásában T.Gy. tanúvallomását, illetve a tanúbizonyítási eljárást úgy foganatosította, hogy a meghallgatott tanú elé tárta a felperes által a fellebbezésében hivatkozott előkészítő irata 3. számú mellékletét képező okirati bizonyítékokat, ez alapján tisztázta azt, hogy a perbeli projekt finanszírozása miként történt.

A tanú a felperes saját bevételéről az alábbiakat vallotta:

A felperesnek „van ezen túl minimális saját bevétele is. Néha előfordul az is, hogy a gazdaság egyéb résztvevői felé teljesít szolgáltatásokat, ezért számlát állít ki, és ebből vállalkozói árbevétele keletkezik. Amikor a PPP programok futottak, akkor ez az árbevétel típusa 2 milliárd körüli árbevétel volt.” (az elsőfokú bíróság 4.G.20.002/2015/28. számú jegyzőkönyvének 7. oldal harmadik bekezdése).

Az eljárás során fel sem merült, a felperes sem állította, hogy a perbeli projektet (akár részben) a felperes ebből a saját bevételéből finanszírozta.

A felperes fellebbezésében hivatkozott, a Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény 2008. január 1. napját megelőzően hatályban volt 4. § (1) és (2) bekezdése szerint:

Az e törvény hatálya alá tartozó gyorsforgalmi utak építtetője - a magántőke bevonásával megvalósított utak kivételével - a Magyar Állam kizárólagos tulajdonában lévő, a gyorsforgalmi úthálózat fejlesztési és építtetői feladatainak ellátásáért felelős, részvénytársasági formában működő gazdasági társaság, a N. Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: építtető).

Az építtető kizárólagos fejlesztési és építtetői feladatkörében, a Magyar Állam javára, saját nevében eljárva a beruházás előkészítéseként teljes körűen elkészítteti a szükséges terveket, tanulmányokat, ügyfélként részt vesz a hatósági és egyéb igazgatási eljárásokban, saját nevére megszerzi az építési engedélyeket, elvégzi vagy elvégezteti a munkaterület előkészítését (beleértve különösen a területszerzést, megelőző régészeti feltárást, közműkiváltást, illetve fejlesztést, terület-előkészítést), továbbá lefolytatja a közbeszerzési eljárásokat, építési szerződéseket köt a megvalósításra, ellátja a mérnöki felügyeletet, lebonyolítja a műszaki átadás-átvételt.

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvénynek - a fenti törvény módosítását követően, 2008. január 1. napjától hatályos és a jelen ügyben alkalmazandó - 29. § (1) bekezdése szerint:

Az országos közutak építtetője - a magántőke bevonásával megvalósult utak kivételével - a Magyar Állam kizárólagos tulajdonában lévő, országos közúthálózat fejlesztési és építtetői feladatainak ellátásáért felelős, részvénytársasági formában működő gazdasági társaság, a N. Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: építtető). Az építtető a Magyar Állam javára és nevében jár el. Az építtető - az elkészült utak ideiglenes és végleges

forgalomba helyezése után - a felhasznált forrásokkal és a létrehozott eszközökkel elszámol a Magyar Állam nevében eljáró, a forrásokat rendelkezésre bocsátó szervvel. Az építető az elszámolás során a létrehozott eszközöket közvetlenül átadja (nyilvántartásaiból az elszámolásra kapott forrásokkal szemben kivezeti) a MV. Zrt. részére (a továbbiakban: ... Zrt.). Az utakat is magában foglaló földterületet, illetve az egyes projektekkel kapcsolatban létrehozott vagy megszerzett egyéb eszközöket, mint állami vagyont az MV. Zrt. a miniszter és az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter egyetértésével megjelölt szervezet részére vagyonkezelésbe adja és azzal vagyonkezelési szerződést köt. Az út létesítését, korszerűsítését (a továbbiakban együtt: építés), a forgalom részére átadását, megszüntetését, elbontását - mint fontos közérdekű és közcélú tevékenységet - a közlekedési hatóság engedélyezi.

Mindkét jogszabályi rendelkezésből azt kell kiemelni, hogy a felperes, mint építető a Magyar Állam javára és nevében jár el. Ennek figyelembe vételével pedig az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a Magyar Állam és a felperes közötti jogviszonyt, helyes az a következtetése, hogy az állami feladat ellátására a felperes nem rendelkezett saját, a költségvetéstől független bevétellel, a megépített pályaszakaszok, közutak a felperes könyveiből kikerültek, mivel állami tulajdont képeznek. Így helyes az a következtetése is, hogy a perbeli autópálya-szakasz építési költségeit (a kifizetett vállalkozói díjat) nem a felperes viselte, azt csak részben előlegezte (annak költségvetési megtérítése is megtörtént részére), ezért a vállalkozói díjban esetlegesen jelentkező extraprofit, mint kár nem a felperesnél merült fel. Ebben a körben nincs jelentősége a felperes által (egyébként helyesen) hivatkozott számviteli szabályoknak.

A felperes alaptalanul utalt a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.284/2012/8. számú részitélete indokolásának 10. oldal, második bekezdésére is. E körben a Kúria a jelen ügy felperesének azt a hivatkozását bírálta el, hogy „olyan „entitás”, melynek végső irányítója, közvetett tulajdonosa a Magyar Állam volt. A „kárátírtás” emiatt formális áthárítás volt, a Magyar Állam és az annak részét képező szervek kára nem változott.” Ezzel az érveléssel összefüggésben foglalt állást a Kúria úgy, hogy az nem fogadható el, „hiszen a felperes önálló jogi személy, gazdasági társaság, amely közvetett tulajdonosa kárát saját javára nem jogosult érvényesíteni sem a polgári jog általános kártérítési szabályai szerint (Ptk. 339. §), sem az általa hivatkozott speciális szabályok alapján.”

Jelen esetben is a felperes által hivatkozott speciális szabályok a felperes saját nevében való eljárását a Magyar Állam javára teszik lehetővé, a felperes más (a beavatkozó) érdekében a jogszabályi felhatalmazás alapján járhat el. Épp ebből következően, a felperes által hivatkozott jogszabályok alapján a Kúria - a felperes által hivatkozott - Gfv.VII.30.284/2012/8. számú részitéletében azt is egyértelműen leszögezte: a felperes „a peres eljárás során tehát az alperes perben megjelölt jogellenes magatartásával állítottan okozati összefüggésben keletkezett, extraprofit érvényesítése miatt, a Magyar Államnak okozott kár megtérítése iránt már csak mint törvény által meghatalmazott képviselő léphetett volna fel. A maga nevében és javára az alperes marasztalását a keresetlevelében hivatkozott tényekre alapítottan nem kérhette. Ennek ellenére ... a kártérítés kifizetését a maga javára kérte. A perbeli jogvitában, a törvény által szabályozott jogállása miatt, az

alperes marasztalására ilyen kereseti kérelem alapján nem kerülhetett sor (a Gfv.VII.30.284/2012/8. számú részítélet 9. oldal utolsó és 10. oldal első bekezdése)."

A Kúriának ezek a megállapításai a jelen perbeli felperesi kereset jogalapja tekintetében is irányadóak.

A felperes a perköltség mértéke tekintetében helytállóan hivatkozott arra, hogy a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (IM rendelet) 3. § (2) bekezdésének alkalmazásánál a maximum értéktől való eltéréshez az ellenérdekű fél erre vonatkozó nyilatkozata - kérelme - nem szükséges, illetve az IM rendelet 3. § (6) bekezdése sem kizárólag erre irányuló indítvány alapján alkalmazható.

Az IM rendelet 2. § (1) bekezdésének alkalmazásához szükséges annak igényelése, hogy a bíróság a fél a pernyertessége esetén részére a perköltségét a közte és képviselője között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött megbízási díj, és a megfizetett, indokolt készkiadások együttes összegében állapítsa meg. Sem az IM rendelet 2. § (2) bekezdésének, sem a 3. § (6) bekezdésének alkalmazásához nem szükséges erre irányuló kérelem, és a bíróságnak kell mérlegelnie mindazokat a releváns körülményeket, amelyek figyelembe vételével állást foglal abban a kérdésben, hogy az IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontjának alkalmazásával az ügyvédi munkadíjat milyen összegben állapítja meg, illetve az IM rendelet 3. § (6) bekezdésének alkalmazása (akár felemelt díj, akár leszállított díj megállapítása) indokolt-e. Ebben a tekintetben a bíróság akkor tesz eleget a jogszabályi követelményeknek, ha e döntését indokolja.

Az elsőfokú bíróság kizárólag a felperes által érvényesített igények legmagasabb pertárgyértékét, és azt vette figyelembe, hogy az IM rendelet 3. § (6) bekezdésének alkalmazását egyik fél sem kérte. A felperes a fellebbezésében a legmagasabb pertárgyérték alapul vételét nem sérelmezte.

Az elsőfokú bíróság a nettó ügyvédi munkadíjat az IM rendelet 3. § (2) bekezdésének c) pontja szerinti maximum összegben, 53 286 000 Ft-ban állapította meg.

Az IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja szerint a megállapítható nettó ügyvédi munkadíj minimum összege 1 110 000 (10 000, 100 000, 1 000 000) Ft. A felperes álláspontja szerint a per komplexitása, a kifejtett ügyvédi munka minősége, mennyisége alapján még pervesztessége esetén sem lehet magasabb az ügyvédi munkadíj összege, mint bruttó 5 000 000 Ft. Ebből kiindulva a felperes az álláspontja szerint maximálisan megítélhető ügyvédi munkadíjat nettó 3 937 000 Ft-ban jelölte meg, azaz a pertárgyérték megközelítőleg 0,76 ezrelékében. Az ügyvédi munkadíj megjelölt összegéből azonban az is következik, hogy a felperes sem igényelte az IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján a munkadíj mérséklését.

A peres eljárás a felperes 2007. november 26. napján benyújtott keresetlevelével indult, az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletét 2015. október 30. napján hozta meg. Az eljárás felfüggesztésre került (G.20.320/2007), majd szünetelt (G.20.410/2008). Az elsőfokú bíróság 10 tárgyalást tartott (a G.20.320/2007 szám alatti eljárásban 1, a G.20.410/2008 szám alatti eljárásban 7 [ide nem értve a 2012. augusztus 27., a 2013. június 25. és a 2014. július 08. napjára kitűzött, de érdemben meg nem tartott tárgyalást], a

G.20.002/2015 szám alatti eljárásban 2 tárgyalást). Az alperesek az eljárás során a képviselőükről jogi képviselővel végig gondoskodtak. A peres felek a tárgyalásokat megelőzően azt írásban előkészítették (Pp. 141. § (2) - (4) bekezdése).

A felperes a fellebbezésében részben tényyszerűen hivatkozott arra, hogy „a Törvényszéknek pénzbírságot is ki kellett egy ízben szabnia az alperest képviselő ügyvédi irodára”, hiszen egyrészt azt az elsőfokú bíróság a G.20.410/2008/73. számú végzésével elengedte, másrészt annak az ügyvédi munkadíj összegének meghatározásánál nincs jelentősége.

A felperes az eljárás korábbi szakaszában és fellebbezésében is hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.088/2012/11. számú részítéletére. E részítéletnek a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíj megállapítására vonatkozó részítéleti rendelkezést indokoló részében a Fővárosi Ítéltábla úgy foglalt állást, hogy az ügyvédi munkadíj mértékét a pertárgyérték egy ezrelékében határozta meg a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdése alapján, „mivel a kialakult bírói gyakorlat szerint a kimagasló perértékű ügyben az egy ezreléket el nem érő ügyvédi munkadíj kirívóan alacsonynak tekintendő”.

A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.X.22.405/1995. számú eseti döntésében (BH1996. 321.) elvi élel fejtette ki a kiemelkedően nagy pertárgy értékű ügyekben az ügyvédi munkadíj meghatározásánál irányadó általános mérlegelési elveket. Ugy foglalt állást, hogy „nagy perértékű ügyben az ügyvédi munkadíjat a ténylegesen végzett ügyvédi munka mértékére hivatkozással sem lehet a perérték ezrelékét sem elérő alacsony összegben meghatározni, mert ez arra mutat, hogy a bíróság a mérlegelése során egyáltalán nem vette figyelembe a pertárgy értékét. Az ilyen mérlegelés okszerűtlen és így jogszállsértő.”

Az ítéltábla a jelen ügyben is irányadónak tekintette az eseti döntésben kifejtett mérlegelési szempontokat (azt részletesen megismételni nem kívánja), és megjegyzi, hogy annak - az általános szempontokat tekintve - nincs jelentősége, hogy a döntés a 12/1991. (IX. 29.) IM rendeleten alapul, a jelen eljárásban pedig a 32/2003. (VIII.22.) IM rendeletet kell alkalmazni.

A jelen eljárásban is értékelni kellett az elsőfokú eljárás időtartamát, az ügy bonyolultságát, a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységet, annak idő- és munkaszükségletét, ennek figyelembe vételével pedig az ítéltábla úgy foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított elsőfokú perköltség valóban kirívóan aránytalan, illetve az elsőfokú bíróság tévesen tulajdonított annak jelentőséget, hogy a peres felek egyike sem kérte az IM rendelet 3. § (6) bekezdésének alkalmazását, erre figyelemmel pedig tévesen következtetett arra, hogy az IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja alapján az ügyvédi munkadíj maximumának megállapítása indokolt. Erre tekintettel az ítéltábla megközelítőleg a pertárgyérték két ezrelékét (10 372 342) elérő (illetve meghaladó) elsőfokú ügyvédi munkadíjat tartott indokoltnak, azaz nettó 10 500 000 Ft-ot, és az IM rendelet 4/A. § (1) bekezdése alapján erre számította fel az általános forgalmi adó összegét, így az ügyvédi munkadíjat bruttó 13 335 000 Ft-ban állapította meg.

A fentiekre tekintettel az ítéltábla arra a megállapításra jutott, hogy az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmének jogalapja tekintetében helyesen foglalt állást, a szakértői bizonyítás esetleges kiegészítése körében nem tévedett azzal a következtetésével, hogy a

jogalap körében kialakított álláspontja folytán a szakértői bizonyítás további kiegészítése szükségtelen volt, hiszen a kár felmerülésének ténye és annak mértéke a jelen perben nem vizsgálható, a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség mértékét azonban kirívóan aránytalanul állapította meg.

Mindezek alapján az ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdésének III. fordulata alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében - a fenti indokbeli kiegészítéssel - helyben hagyta, a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összege tekintetében részben megváltoztatta, és a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét 13 335 000 Ft-ra leszállította.

A felperes a fellebbezési eljárási illetéket előlegezte, a fellebbezésének a per fő tárgya tekintetében megállapítható eredménytelensége folytán azt a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján maga köteles viselni. A másodfokú pertárgyértéket az elsődleges fellebbezési kérelem figyelembe vételével kellett megállapítani, erre tekintettel az 1 803 735 808 Ft-ban határozható meg.

A felperes fellebbezése kizárólag a járulékos kérdés, a perköltség összege tekintetében vezetett eredményre, annyiban, hogy a kért legalább 62 673 220 Ft-tal szemben az ítéltábla 54 338 220 Ft-tal szállította le az elsőfokú bíróság által megállapított elsőfokú perköltség összegét, azaz 8 335 000 Ft tekintetében a harmadlagosan megjelölt fellebbezési kérelem sem volt eredményes. Az elsőfokú perköltség tekintetében tehát a felperesnek a másodfokú eljárásban megállapítható pernyertessége megközelítőleg 46 000 000 Ft. Tekintettel arra, hogy az alperesek a másodfokú eljárásban érdemi nyilatkozatot nem tettek, az alperesek oldalán a másodfokú eljárásban értékelhető perköltség nem merült fel, ezért az ítéltábla úgy foglalt állást, hogy a felperes a perköltség tekintetében megállapítható pernyertességéhez igazodóan a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján a perköltség tekintetében megállapítható másodfokú pernyertességéhez igazodóan igényt tarthat a felmerült ügyvédi munkadíja megtérítésére.

Ennek összegét a per fő tárgya tekintetében megállapítható pervesztességére és a fenti elvekre figyelemmel - az IM rendelet 3. § (6) bekezdését is alkalmazva - a perköltség tekintetében megállapítható pernyertesség összegszerűségének két ezrelékében, mint ügyvédi munkadíjban, azaz nettó 92 000 Ft-ban állapította meg, melyhez felszámította az általános forgalmi adó összegét, így az alpereseket egyetemlegesen 116 840 Ft másodfokú perköltség viselésére kötelezte (Pp. 81. § (1) bekezdése). Az alperesek ezt az összeget a Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti általános teljesítési határidőn belül kötelesek megfizetni.

A beavatkozó a beavatkozással az alpereseknek a másodfokú eljárásban költségtöbbletet nem okozott, így az ítéltábla a költségben marasztalását - a Pp. 83. § (1) bekezdésére figyelemmel - mellőzte.

Debrecen, 2016. február 9.

. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Dr. Görög Attila sk előadó bíró, Cogoiné Dr. Boros
Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó